

„Kwartalnik Kresowy”.

Stare pismo w nowej odsłonie

Prezentujemy Państwu pierwszy numer „Kwartalnika Kresowego”. Jest to kontynuacja „Rocznika Kresowego” wydawanego przez Muzeum Niepodległości od 2015 roku. W ostatnim czasie liczba nadsyłanych artykułów, ważkich i interesujących, była tak duża, że wydawaliśmy faktycznie półrocznik. W ten sposób oddaliśmy środowisku naukowemu i czytelnikom, w ciągu 6 lat, osiem numerów pisma. Zaczynamy więc numer pierwszy „Kwartalnika Kresowego”, pozostawiając w numeracji ciągłej cyfrę 9.

Założenia programowe wydawnictwa pozwalają na szerokie spektrum zainteresowań. Dlatego inicjujemy numer artykułem o bliżej nieznanym losach Nestora Machny, postaci symbolicznej dla międzynarodowego ruchu anarchistycznego. Petro Hawryłyszyn przedstawia biografię postaci niezbyt wygodnej dla współczesnej Ukrainy, jednak znaczącej dla historii Europy Środkowo-Wschodniej, twórcy Rewolucyjnej Powstańczej Armii Ukrainy. Warto zwrócić uwagę na zawiłą politykę władz międzywojennej Polski, której celem przewodnim była troska o stabilność granic. Podobnie niejednolicie kształtowały się losy machnowców: raz byli współpracownikami bolszewików, innym razem ich przeciwnikami. Warto dodać, że Machno i jego żona przebywali też w Polsce: początkowo w obozie w Strzałkowie oraz w Warszawie w więzieniu (być może w X Pawilonie Cytadeli Warszawskiej). Stanisław Łubieński, wydając w 2012, w polskim Wydawnictwie Czarne książkę *Pirat stepowy*, nie znał epizodu opisywanego przez Hawryłyszyna, wykorzysta być może ten tekst w kolejnym wydaniu.

Równie szerzej nieznanym okresem ustanawiania niepodległości w Bieszczadach zajmuje się profesor Andrzej Olejko. Ten interesujący

historyk urodzony w Brzozowie, często mylony z Edwardem Olejką – sanockim działaczem samorządowym, również parającym się piórem, odkrywa dla nas epizod z listopada 1918 roku, obudowując go szerokim spektrum analiz dotyczących stosunków polsko-ukraińskich oraz działań militarnych w tamtym czasie.

Jarosław Krasnodębski gruntownie przebadał prasę Stanisławowa w okresie międzywojennym. Ważną częścią tych badań są publikowane zestawienia opisów bibliograficznych oraz reprodukcje omawianych czasopism. Autor znany z artykułów zamieszczanych w „Kurierze Galicyjskim”, polskim piśmie wychodzącym we Lwowie oraz z filmu *Tam był mi raj. Opowieść o dawnym Stanisławowie* jawi się nam jako znakomity fachowiec i erudyta. Film wyprodukowany przez Studio Filmowe Lwów (2020), dostępny w Internecie, nagradzany na festiwalach, zbiera znakomite opinie.

Blok artykułów naukowych związanych z tym pięknym polskim miastem kresowym, w okresie międzywojennym, kończy tekst Grzegorza Majkowskiego. Jego treść związana z wychowaniem patriotycznym prezentowanym na łamach „Kuriera Stanisławowskiego” w 1939 roku ma ogólny nadtytuł będący cytatem: „Cała Polska to jedna stacja graniczna...”. Podobny nadtytuł ma pierwsza część artykułu zgłoszona do czasopisma „Rocznik Naukowy Duszpasterstwa Nauczycieli”.

Poza częścią inicjacyjną kwartalnika tytułowaną jako „Artykuły i rozprawy” pozostawiamy z poprzednich edycji „Materiały źródłowe” oraz „Omówienia i recenzje”. Ze smutkiem musimy dodać na końcu artykuły poświęcone osobom, które odeszły już do innej rzeczywistości. Czas, w którym przychodzi nam żyć i pracować przynosi coraz to nowe przykre informacje.

Założenia naukowe pisma realizowane są poprzez recenzje tekstów proponowanych do naszego kwartalnika, redakcję językową, tłumaczenia słów kluczowych i streszczeń. Część podstawową nakładu wydajemy na papierze, ponadto każdy numer dostępny jest w wersji elektronicznej, na własnej stronie internetowej, na portalu Mazowieckiej Biblioteki Cyfrowej oraz na portalach indeksujących czasopiśmiennictwo fachowe. Biblioteka Naukowa Muzeum Niepodległości rozpowszechnia część nakładu, organizując wymianę między muzeami, rozsyła też obowiązkowe egzemplarze do polskich bibliotek narodowych oraz wybranych bibliotek naukowych na całym świecie. Oblicze merytoryczne „Kwartalnika Kresowego”

kształtowane jest w oparciu o odpowiednie przepisy, wymienimy je dla porządku:

- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 lutego 2019 w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej (Dz.U. RP z 28 lutego 2019, poz. 392); [§ 10.1. Monografia naukowa jest to recenzowana publikacja książkowa 1) przedstawiająca określone zagadnienia naukowe w sposób oryginalny i twórczy; 2) opatrzona przypisami, bibliografią lub innym właściwym dla danej dyscypliny naukowej aparatem naukowym].
- Komunikat Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 17 grudnia 2019 w sprawie wykazu wydawnictw publikujących recenzowane wydawnictwa naukowe; [Unikatowy Identyfikator Wydawnictwa Naukowego Muzeum Niepodległości – 42 700].
- Obwieszczenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lutego 2020 w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia w sprawie wykazu monografii naukowych i recenzowanych materiałów międzynarodowych konferencji naukowych (Dz.U. RP z 4 marca 2020, poz. 349); [Rozporządzenie to podaje definicje wydawnictw naukowych i deleguje uprawnienia do oceny na Komisję Ewaluacji Nauki. „§ 2. Komisja Ewaluacji Nauki sporządza listy wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe (...) 1) spełniających etyczne i naukowe standardy wydawnicze poprzez stosownie a) zasad etyki publikacji mających na celu przeciwdziałanie nieuczciwym praktykom publikacyjnym, w szczególności zgodnie z wytycznymi Komitetu ds. Etyki Publikacji (...); b) ustalonej procedury recenzji naukowej dla wszystkich monografii naukowych lub monografii pod redakcją naukową”. Ustawodawca przewiduje w § 3 przyznawanie 80 punktów za recenzowane publikacje naukowe].

„Kwartalnik Kresowy” wydawany przez Wydawnictwo Naukowe Muzeum Niepodległości nie znajduje się jeszcze na liście czasopism naukowych. Jeszcze.

Na wspomnianej liście znajduje się za to inny kwartalnik wydawany przez nasze Wydawnictwo. To „Niepodległość i Pamięć”, pismo humanistyczne (dziedziny: archeologia, historia, literaturoznawstwo) odnotowane w komunikacie Ministra Edukacji i Nauki pod pozycją 31101 (zob. Nowy rozszerzony wykaz czasopism...), w grupie czasopism punktowanych (20 punktów). Dla porządku informacji podajmy i tu obszerną podstawę prawną:

- Art. 267 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. — Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2020 r., poz. 85, z późn. zm.), sporządzenie wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych.
- Wykaz czasopism opracowany przez Komisję Ewaluacji Nauki zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 7 listopada 2018 r. w sprawie sporządzania wykazów wydawnictw monografii naukowych oraz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych (Dz. U. z 2020 r., poz. 349).

Lektura wymienionych aktów prawnych przekonuje, że w kolejnym wykazie punktowanych czasopism naukowych znajdzie się „Kwartalnik Kresowy”. Dodajmy jeszcze, że egzystencja „Kwartalnika Kresowego” możliwa jest dzięki dotacji Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu (Fundusz Promocji Kultury) oraz Samorządu Województwa Mazowieckiego (Organizator Muzeum Niepodległości).

Zapraszamy do lektury.

Tadeusz Skoczek